

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 141/2021
20.05.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Република Србија, Министарство привреде Београд, кога заступа Државно правобранилаштво, Београд, Немањина 22/26, против туженог НЛБ Банка АД Београд, Булевар Михајла Пупина 165а, Нови Београд, чији су пуномоћници Александар Петровић, Бранислав Глогоњац и Ана Купрешанин, адвокати у ..., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 6Пж 1548/19 од 12.11.2020. године, у седници већа одржаној 20. маја 2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

Ревизија туженог се **УСВАЈА, УКИДАЈУ СЕ** пресуда Привредног апелационог суда 6Пж 1548/19 од 12.11.2020. године и пресуда Привредног суда у Београду П 2788/2018 од 17.01.2019. године и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Привредни апелациони суд је донео пресуду 6Пж 1548/19 дана 12.11.2020. године којом је одбио жалбу тужене и потврдио пресуду Привредног суда у Београду П 2788/2018 од 17.01.2019. године, којом је констатовано да се усваја тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу плати износ од 59.087.650,24 динара са законском затезном каматом од 24.05.2018. године до исплате и да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка плати износ од 153.000,00 динара.

Против наведене другостепене пресуде је тужена поднела дозвољену и благовремену ревизију, којом пресуду побија због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, учињених пред другостепеним судом и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/2011 ... и 18/2020) и одлучио да је ревизија тужене основана.

Побијана пресуда је донета на основу погрешне примене материјалног права.

Предмет тужбеног захтева је износ законских затезних камата обрачунатих за период од 02.11.2009. године до 02.08.2017. године на износ од 50.270.000,00 динара, који износ је тужена банка била у обавези да плати тужиоцу по банкарској гаранцији број ГС 2009/701 од 28.10.2009. године по позиву за плаћање од 02.11.2009. године, а платила га је 02.08.2017. године.

Према утврђеном чињеничном стању на основу ког је донета побијана пресуда, тужена је 28.10.2009. године издала гаранцију број ГЦ 2009/701 у корист Агенције за приватизацију Београд, којим се неопозиво и безусловно обавезала да кориснику гаранције плати износ обавезе од 50.270.000,00 динара на први позив, односно када је Агенција за приватизацију обавести писменом изјавом, да купац по уговору о продаји капитала методом јавне аукције број 1-278/07-350/01 од 21.02.2007. године није извршио своју обавезу инвестиционог улагања у складу са чланом 5. тачка 2. тачка 1. тог уговора. Обавеза тужене је настала одмах по позиву Агенције за приватизацију, 02.11.2009. године. Тужена није поступила по обавези из гаранције и тужиоцу није платила гарантовани износ 02.11.2009. године. Дана 05.11.2009. године Привредни суд у Београду је донео решење П 10689/2009 којим је одредио привремену меру којом је забрањено Агенцији за приватизацију да располаже наведеном банкарском гаранцијом, а овде туженој наложено је да ускрати Агенцији за приватизацију исплату наведеног износа по гаранцији. Одређено је да ће привремена мера трајати до окончања парничног поступка. Парнични поступак је окончан пресудом Привредног апелационог суда Пж 1962/17 од 08.06.2017. године којом је потврђена пресуда Привредног суда у Суботици П 235/2015 од 17.01.2017. године, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца International railway systems DOO Суботица против Агенције за вођење спорова у поступку приватизације Републике Србије. Тужена је 02.08.2017. године платила овде тужиоцу као правном следбенику Агенције за приватизацију износ по гаранцији од 50.270.000,00 динара, те тужилац захтева да се тужена обавезе да плати законске затезне камате за период од 02.11.2009. године до 02.08.2017. године обрачунате у износу од 59.104.171,87 динара.

Разлози другостепене пресуде су да је с обзиром на то шта је предмет спора, односно тужбеног захтева, правилна првостепена пресуда. Другостепени суд прихвата за правилне разлоге које је изнео првостепени суд, да је неплаћањем новчане обавезе о доспећу тужена у обавези да плати и законску затезну камату у складу са одредбом члана 277. Закона о облигационим односима, да околност да је суд одредио привремену меру 05.11.2009. године којом је туженој наложено да ускрати плаћање по банкарској гаранцији није од утицаја, јер после западања у доцњу дужник одговара и за случајну немогућност испуњења, иако је није скривио, јер случај не би деловао да дужник није пао у доцњу. Није од значаја одговорност тужиоца у поступку у ком је одређена привремена мера, као њеног предлагача, за штету која је нанесена привременом мером, јер се тужбени захтев не односи на накнаду штете у смислу одредбе члана 278. став 2. Закона о облигационим односима, нити законска затезна камата има карактер накнаде штете, већ искључиво карактер санкције за дужника који није испунио обавезу о року доспећа. Другостепени суд изнетим разлозима првостепеног суда, додаје и да је битно да је предмет тужбеног захтева затезна камата коју тужена дугује тужиоцу зато што је пала у доцњу од кад је тужилац туженој поднео захтев за исплату банкарске гаранције, да тужена не спори да од тада банкарску гаранцију без разлога није исплатила у року од 3 дана, да не оспорава математичку

тачност обрачуна законске затезне камате, па произилази да би тужена била дужна да тужиоцу накнади затезну камату макар и за 3 дана од дана када је примила захтев тужиоца за исплату по банкарској гаранцији. У таквој ситуацији другостепени суд сматра правилном примену одредбе члана 278. став 1. Закона о облигационим односима, према којој је обавеза тужене да исплати законску затезну камату тужиоцу за цео период од доспећа обавезе до исплате у конкретној ситуацији, независно од тога да ли тужилац трпи штету одређивањем привремене мере.

Ревизијски суд налази да тужени ревизијом основано оспорава правилност изнетих разлога.

Према одредби члана 277. став 1. Закона о облигационим односима, дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује, поред главнице и затезну камату по стопи утврђеној законом.

Међу парничним странкама нема спора о томе да је тужена 02.11.2009. године пала у доцњу са испуњењем новчане обавезе према тужиоцу, по издатој банкарској гаранцији. За време доцње које није спорно, од 02.11.2009. до 05.11.2009. године, законске затезне камате нису обрачунате у спроведеном поступку. Та је чињеница неутврђена. Међу парничним странкама споран је значај привремене мере коју је одредио суд 05.11.2009. године у парничном поступку који је против правног претходника тужиоца водио дужник обавезе која је обезбеђена банкарском гаранцијом, по чијем предлогу је одређена привремена мера, којом је суд са једне стране забранио Агенцији за приватизацију Републике Србије, правном претходнику овде тужиоца да располаже банкарском гаранцијом, а са друге стране је наложио овде туженој банци да ускрати исплату наведеног новчаног износа гарантованог гаранцијом правном претходнику овде тужиоца. Тужилац сматра да је тужена у обавези да му исплати законске затезне камате за цео период од доспелости обавезе по банкарској гаранцији до дана плаћања, 02.08.2017. године, без обзира на привремену меру, као што образлажу и нижестепени судови. Међутим, правилном применом материјалног права долази се до следећег.

Одредбама Закона о извршном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/2004) који је био на снази у време одређивања привремене мере, у члану 300., било је предвиђено да се ради обезбеђења новчаног потраживања може одредити и забрана дужнику извршног дужника да му исплати потраживање, што је у овом случају и одређено одлуком о привременој мери. Забране и налози се сматрају извршним када решење буде достављено лицу на које се односи (став 2.). По ставу 4. истог члана, извршни поверилац, тужилац који је предложио привремену меру у наведеној парници, у чију корист је привремена мера изречена, има право да од лица које је дужно да поштује забрану захтева накнаду штете коју је претрпело због непоштовања забране. Лице коме је издата забрана или налог по привременој мери, које не поступи по забрани односно налогу, казниће се по одредбама члана 45. истог закона (став 5. члана 300.). Дакле, тужена не би могла да поступи противно одлуци суда о привременој мери ни да је донета пре доспећа обавезе, па ни после доспећа, односно западања тужене у доцњу. Погрешно је схватање нижестепених судова, које се своди на то да је тужена одговорна, тиме што је пала у доцњу за испуњење обавезе, и за ситуацију у коју је доспела доношењем судске одлуке о привременој мери, јер такво схватање нема

упориште у материјалном праву. Наведеном одлуком о привременој мери јесте одређена немогућност испуњења обавезе тужене према правном претходнику тужиоца. Међутим, чињеницом да је та немогућност наступила по западању тужене у доцњу, не значи да је тужена у обавези да све обавезе према тужиоцу испуни као да овакве немогућности испуњења није било. Одлуком о привременој мери којом је туженој наложено да ускрати повериоцу исплату потраживања по гаранцији, онемогућена је исплата у периоду од доношења одлуке 05.11.2009. године до правноснажног окончања парнице 08.06.2017. године. Та немогућност одређена је и правном претходнику тужиоца, као повериоцу. За такву немогућност у наведеном периоду тужена није одговорна, па без обзира што је раније пала у доцњу, 02.09.2009. године са испуњењем исте обавезе. Према томе, не може одговарати за немогућност плаћања у периоду од 05.11.2009. до 08.06.2017. године, па ни за последице неплаћања у виду законске затезне камате, што се тражи тужбеним захтевом. До овога се долази сходном применом одредбе члана 354. став 1. Закона о облигационим односима, у односу на обавезу плаћања законске затезне камате за период доцње у плаћању новчане обавезе.

Према околностима случаја, тужилац јесте на терену накнаде штете. Штету је трпео услед неиспуњења обавезе тужене по банкарској гаранцији, не само од доспећа 02.11.2009. године, већ и за време у коме је на снази привремена мера, и по протеку рока на који је мера одређена све до плаћања обавезе од стране тужене. У том периоду, за време док је привремена мера била на снази, тужилац јесте трпео штету због ненамирења обавезе по банкарској гаранцији узроковану одређивањем привремене мере, и за ту штету, како то основано указује ревидент, одговара тужилац у парници у којој је привремена мера одређена по његовом предлогу, сагласно одредби члана 298. наведеног Закона о извршном поступку, из чега произилази да тужена није пасивно легитимисана за захтеве тужиоца у вези са чињеницом да због привремене мере није могао да намира потраживање према туженој у периоду важења привремене мере.

Према изнетом, тужена јесте у обавези да тужиоцу плати законске затезне камате за период од падања у доцњу 02.11.2009. године до 05.11.2009. године када је одређена привремена мера по којој су и тужилац и тужена били у обавези да поступају, а висина ове обавезе у спроведеном поступку није расправљена, односно није утврђен износ обрачунате законске затезне камате за тај период. Према конкретним околностима за обавезу тужене да тужиоцу плати законске затезне камате и за период након правноснажног окончања парнице у којој је привремена мера одређена, па до исплате, од значаја је чињеница да ли је тужилац као правни следбеник повериоца по банкарској гаранцији обавестио тужену о следбеништву и позвао је на плаћање, на шта ревидент такође с разлогом указује. То би биле радње које су потребне да се дужнику омогући испуњење обавезе новом повериоцу. Свакако, ни за овај период није утврђена висина обрачунатих законских затезних камата на износ главног дуга по банкарској гаранцији.

За период важења привремене мере, како је напред образложено тужена није одговорна за последице неплаћања по банкарској гаранцији, јер је плаћање за њу било немогуће по судској одлуци, као и наплата тужиоцу. У том периоду наступила је немогућност исплате, привременог карактера, а тужена није поступала противправно. Самим западањем у доцњу тужена није скривила наступање ових околности. Према

томе не стоји њена обавеза за плаћање законских затезних камата тужиоцу у периоду важења привремене мере.

То су разлози због којих је усвојена ревизија тужене, укинута су обе нижестепене пресуде и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење, јер због неутврђене висине припадајућих затезних камата у наведеном периоду, побијана пресуда није могла бити преиначена, све у смислу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић